

Svetová povojnová próza

J. D. SALINGER

- zaoberal sa tematikou mladých ľudí a ich problémov v čase dospievania

román **KTO CHYTÁ V ŽITE**

- príbeh rozpráva **hlavná postava Holden Caulfield**

- dej sa odohráva **počas troch dní** v predvianočnom období

- **Holden rozpráva o svojich bohatých rodičoch** (jeho brat je spisovateľ, malá sestra sa volá Phoebe a jeden brat mu zomrel), **o príchode na internátnu školu**, kde sa mu nedarí, **o živote na internáte**, **o vyhadzove zo školy**, túla sa New Yorkom, lebo sa bojí vrátiť k rodičom (domov sa nakoniec vráti len kvôli sestre), počas túlania sa **stretáva rôzne typy ľudí**, **odsudzuje ich** pretváрку, faloš, amorálnosť, **citlivo vníma svet a jeho nedostatky**, Holdena trápia aj **problémy dospievania** ---> zavolá si do hotelovej izby prostitútku, no nakoniec jej zaplatí len za to, že sa s ním bude rozprávať

- **sníva, že stojí chrbtom k hlbkej priepasti a čelom k žitnému poľu**, kde sa hrajú deti, keď sa **niektoré z nich priblíži k strmine**, **Holdenovou úlohou je vrátiť ho nazad** ---> žitné pole je symbolom Ameriky v minulosti, kým ju neznečistili továrne a dravosť za peniazmi, priepasť predstavuje dospelosť

- **Holden si najprv nechce priznať, že sa dospievania bojí**, preto si vymyslí, že svet dospelých je plný pokrytectva, klamstva, honby za peniazmi, zatiaľ čo svet detí je svetom zvedavosti a nevinnosti

- Holden nakoniec **kapituluje pred presilou sveta pomocou čierneho humoru**, pretože **pochopí, že človeka, ktorý nie je schopný vysmiať sa svet, zahubí zúfalstvo**

- autor používa živú „reč mládeže“, t.j. **frazeologizmy, slang, vulgarizmy**

JOHN STEINBECK

-zážitky z ciest a skúsenosti z práce na farmách sa stali inšpiráciou pre jeho literárnu tvorbu

román **O MYŠIACH A ĽUĎOCH**

- hlavnými postavami sú **tuláci a bezdomovci George Milton (nízky) a Lennie Small (vysoký, mentálne postihnutý)**, snažia sa byť stále spolu, lebo tvrdia, že samota robí človeka zlým

- dej sa odohráva v 30-tych rokoch v **Kalifornii počas veľkej hospodárskej krízy**

- hľadajú si spolu prácu, nájdu ju na farme, ale **snívajú o vlastnom domove** (ich snom je vlastná zajačia farma)

- **Lennie rád hladká hebké veci** (myši, králiky, vlasy), pretože je silný, občas sa mu podarí nejaké zviera zabiť (napr. psíka, ktorého mu daruje zlý syn majiteľa farmy), **Lenniego sa pokúša zviest' žena syna majiteľa farmy**, dovoľí mu pohladiť jej vlasy, Lennie ich nedokáže prestať hladkať, žena začne kričať a on **jej nechtiac zlomí väzy**, keď sa ju snaží utíšiť, syn majiteľa farmy sa chce pomstiť, ale **George Lenniego zastrelí** (aby ho zachránil pred lynčovaním)

POSTMODERNA

- smer vznikol v USA, ale ovplyvnil i autorov iných národov, nadväzuje na modernú a avantgardnú literatúru, **pretrváva dodnes !!!**
- autori používajú **vulgarizmy** a strieda sa **realita s imagináciou**, vyskytujú sa **ustálené symboly** (labyrint, múzeum, zrkadlo, knižnica, maska)
- texty sú písané **pre široký okruh ľudí**, „**palimpsestová technika**“ (nadväznosť textu na iné texty, voľné používanie citácií)
- v dielach **častý výskyt neliterárnych textov** (denník, esej, recepty)
- *predstavitelia* = *Umberto Eco* (román *Meno ruže*), *Vladimír Nabokov* (román *Lolita*)

POLITICKÝ ROMÁN

- **populárny vo Veľkej Británii**, jeho predstaviteľom je **George Orwell**

moderná politická bájka/román **ZVIERACIA FARMA**

- **reakcia na porevolučné udalosti v Rusku**
- **typizácia postáv a pomerov** (*Major* = *Lenin*, *Napoleon* = *Stalin*, *diktatúra prasiat* = *boj o moc, demagógia*)
- **farma** = **každý štát, ktorého sa dotkol komunizmus** (systém riadenia farmy má znaky komunizmu: kolektívne vlastníctvo, časté schôdzovanie, záľuba v heslách, záväzky, nedostatok vecí dennej potreby), **zvieratá môžu symbolizovať rôzne typy ľudí**
- **na anglickej farme nastane vzburá nespokojných zvierat, ktoré vyženú majiteľa statku, vlády sa ujme dvojica najbystrejších prasiat: Napoleon a Snehuliak**, vytvorí zásady spolužitia, t.j. 7 prikázaní (*absolútna rovnosť medzi tvormi farmy*), Napoleon neskôr vyženie Snehuliaka a stáva sa jediným vládcom statku, zavádza diktatúru, Napoleon a zvyšok zvierat sa čoraz viac približujú ľuďom (kráčajú na dvoch nohách, opíjajú sa, presťahujú sa do domu)

idea: Absurdita systému. Každý totalitný systém je nezmysel a nemá budúcnosť. Moc mení takmer každého.